

Za eno leto	\$2.00
Za pol leta	1.25
Za ZDA.	3.00

POLJSKI OFICIRJI OBTOŽENI VOHUNSTVA

Vlada je pa odklanjala sodelovanje poljske armade vred sada je nudila najboljši oporišče tajne vohumske aktivnosti Rdečo Armado v borbi proti Hitlerizmu. Njena ambavnosti dajajoč navočila za porazni in provokatorsko delovanje proti Sovjetski Uniji

Moskva — (UP) Andjer Vishinski, zamenik komisarja za zunanje zadeve Sovjetske unije, je obtožil poljske diplomate in visoke vojaške častnike, kot krivce za vohunsko delovanje proti Sovjetski Uniji, poroča zunanji poročevalec M. S. Handler. Obtožnica je datirana in podkrepjena z dokazi tako obtožencev samih pri zaslišanju na sodišču, kakor tudi ubežnih poljskih družin. V prevodu se glasi:

"Poljska ubežna vlada odklanja je dovoljenje poljski armadi, organizirani na sovjetskem ozemlju, da rama ob rami sodeluje v borbi z Rdečo Armado. Če tudi je bilo v Poljsko-Sovjetskem prijateljskem sporazumu omenjeno za sodelovanje v enotni borbi.

Prijateljski sporazum od 30. julija 1941, sedmi člen sporazuma se glasi: "Organizirati poljsko armado od bivših vojnih vještikov iz leta 1939, na sovjetskem ozemlju, oborožito jo enako kakor je oborožena Rdeča Armada." Obljuba v tem oziru se je glasila za 30.000 mož, za kar je Sovjetska Unija odobrila posojilo prvokrat 65 in drugokrat 235 milijonov rubljev poljski vladi.

V decembru 1941, organizirane enice poljske armade so štejele 41.661 mož, vključujoč 2.630 častnikov. Razumevalo se je, da se odpošlje čim prej na bojno črto pripravno divizijo za divizijom. Toda ta obljuba ni bila nikdar izpolnjena.

Brez kakšnega posebnega pritiska v tem oziru, Sovjetska vlada se je obrnila z prošnjo radi pojasnila v februarju 1942. General Wladyslaw Anders, kateri je pos-

redoval pri sporazumu, odgovoril je, da ni po njihovi želji poslati na bojno črto le eno divizijo, tembolj počakati do julija meseca, ko bo pripravna za borbo-cela armada.

Čas je potekal svojim tempom do prvega julaja in potem, toda poljska armada se je nahajala globoko v zaledju, brez kakršnega koli sodelovanja. Kajti pozno po prvem juliju nasledila je regulacija za hrano, kjer so bili poljski oddelki v zaledju priznani kot neaktuelne vojaške enice, če tudi so bile potrebne na bojni črti, ko je Rdeča Armada se borila na življenje in smrt proti nacistični ofenzivi, kot je znamo.

ODGOVORNOST LEŽI NA POLJSKI VLADI

Radi sedajšnjih Sovjetsko-Poljskih prekršajev, odgovornost leži na poljski vladi. Ona je odgovorna za prekršitev odnošajev, vsled tega naj sama preišči, kakšne korake podvzeti za sporazum.

Prezgodaj bi bila rasprava pod kakšnimi pogoji se lahko začelo odnošaji z sedajno reorganizirano poljsko vlado z predsednikom Sikorskim. Kajti ona se ni ozirala na obseg in določbo Poljsko-Sovjetskega sporazuma, kateri v danih okoliščinah je prekršen ni pa izključen.

Poljska ambasada in visoki vojaški častniki, izkoriščali so organizacijo "poljska pomožna akcija" v Sovjetski Uniji, za vohunsko delovanje. Mnogi so bili zaslišani, priznavajoč obtožbo, nekateri pa celo izključeni iz Sovjetske Unije. Med izključenimi je general Wladyslaw Anders, kateri je pos-

(Nadaljevanje na 4 strani)

PARTIZANI OSVOBODILI RDEČEARMCE V JUGOSLAVIJI

Na primernem položaju za ustavili so vlak napolnjen z sovjetskimi vjetniki na potjo za Grško, pobili spremljevalce. Zamislilo si veselnika. Zamislilo si veselnika.

Berne, Švica, 8. maja. — Pred nekoliko dni, radio postaja Svobodna Jugoslavija, sporočila je, da je dne 12. januarja t. l. vlak napolnjen z sovjetskimi vjetniki, čakal 11 ur na železniški postaji Stalac, ki leži na križišču železniške proge, Niš-Beograd in Kruševac.

Na postaji se je zvedelo, da so v zaprtih vagonih sov-

Pravijo da je veter odnesel kljukasti križ

Nekje iz Evrope — Nemški delavci niso praznovali prvomajskega praznika — vsaj ne v Ruhr-u. Namreč, zaposleni so bili na ulicah čiste iste za promet od razvalin, potem ko je zavezniška aviacija bombardirala to mesto.

Kljub Gebelsovi prepovedi demonstracij, dan prvega majnika in minil brez izražanja njegovega pomena tudi v Nemčiji.

Prebivalstvo Dusseldorfa, prebudilo se je z vihrajočo rdečo zastavo, na kateri ni bilo kljukastega križa.

Mestni župan in policija, našli so izgovor, češ da se ne gre za kakšno revolucionarno podtalno gibanje, temveč da je zastava iz leta 1933, na kateri je bil kljukasti križ. Ker je pa nit preprsta po dolgih letih, ga je veter odnesel, se glasi izgovor.

Nit je preprsta — zastava pa ne? Ali ni čudež! Zares hitlerjevci znajo pogosto našati zelo smešen izgovor.

jetski vjetniki, katere je spremljala zelo močna nacistična straža, namenjeni v Grško, na prisilno delo, utrjevanju obrežja ob Agejskem morju in drugih krajih.

Ta vest se je raznesla bliskovito tokom, tako med narodom, kakor tudi med odpornimi oddelki. Narod je v pogovoru povdarjal: "Na postaji so ruski vjetniki, Rdečearmci. O tej vesti zvedel je tudi podtalni odbor narodne osvobodilne organizacije, na kar je obvestil komando partizanskih oddelkov, katere je takoj pripravili in odločili v zasedi pričakati vlak. Strojevodja opazil je že iz daleč signal, da se vlak zaustavi, ko se je tudi storil. Takoj, ko se je vlak zaustavil, na obeh straneh pojavili so se nacistični sprevidniki, radovedni za vzrok. Toda partizani ki so se prav dobro razvrstili ob železniški progi, večje število jih so pobili, neznatnem delu je pa uspelo pobegniti, napolnjen vlak Rdečearmce, ki se zdaj bore v vrstah Narodne Osvobodilne Armade in Partizanske Armade v Jugoslaviji.

Na to so partizani pristopili k vlakom, odprli blombirane vagonne in osvobodili napolnjen vlak Rdečearmce, ki se zdaj bore v vrstah Narodne Osvobodilne Armade in Partizanske Armade v Jugoslaviji.

Težko je misliti vesel trepotek bratske sočutnosti! Zavladalo je neizrecivo veselje!

Pregled bojevnih črt proti fašizmu

MO V ENEM DNEVU 437 NACISTIČNIH SOVJETSKI LETALCI RAZSTRELILI SA LETAL. NAD SEDEM TISOČ UBITIH NACISTOV NA KAVKAŠKI FRONTI, POPOLNI PORAZ OSIŠNIH SIL V AFRIKI

Pretekla dva tedna prišlo je do značilnih sprememb na celi bojni črti. Na vzhodni fronti Rdeča Armada razbila je nacistične položaje na kavkaški fronti, severni Afriki pa zavezniška armada popolnoma porazila osišne sile. V splošnem mnenje je da so zadnje zmage Rdeče Armade in zavezniške armade, predhodni znak za ustanovitve druge fronte na evropskem kontinentu.

Rdeča Armada na kavkaški fronti, razbila je nacistične položaje in se nahaja v neposredni bližini pristanišča ob Črnem morju, Novorossisk. Nacisti so kakor je razvidno računali na tem kraju izvesti ofenzivo, prodrati na Kavkaz, ter z tem iztrgati incitativno Rdeče Armade, za nadaljevanje ofenziv na drugih krajih. Račun se pa ni obnesel, če tudi je bilo skoncentrirana večja vojska in obrambna sila v gorskih utrdbah, ukinili Rdeče Armade so bili tako čudoviti, da je poglata to silo iz teh položajev, ter z tem dosegla položaj za popolni izgon nacistov iz Kavkaza.

Sovjetski letalci so razstrelili samo v enem dnevu 427 bojnih nacističnih letal. Kar pomeni, da so nacisti skoncentrirali večjo zračno silo z namenom doseči uspeh. Ravno tako so ponavljali naskoke v protinapadih z vojaštvom in tanki. Doživeli pa so le poraz, kajti v mrtvih so izgube nad sedem tisoč, večje število ranjenih in vjetih.

Na drugih krajih bojne črte od Kavkaza, ob Donete reki, pri Harkovu, Veliki Luki, Rževu in Leningradu, vršili so se močni spopadi. Pri Veliki Luki, Rdeča Armada izvedla je ofenzivo, ter osvobodila nadluno ozemlje, kakor tudi zadala udarce nacističnim silam na tem kraju bojne črte.

Na več krajih v zaledju večja aktivnost partizanskih oddelkov, zadaja udarce sovražniku. Prekinjen je bil promet zalog na bojno črto, ter izvedenih več naskokov na vojaške posadke pravi poročilo. Ravno tako so sovjetski letalci bombardirali nacistične objekte v Rumuniji, vzhodni Prusiji in bal-

(Brzjavno iz Moskve)

Po porazu nacističnih oddelkov ob reki Drini, prisililo je nacistično komando, poslati tja rezervno pomoč. Nekoliko tucatov nemških in italijanskih aeroplanov, bombardiralo je naše položaje dva dni zaporedoma v predelu Foče-Čelebić in Plevlju, brez uspeha.

Narodna Osvobodilna Armada vzdržala je svoje položaje in potem v protinapadu obkolila italijanski garnizon v starinski trdnjavi pri mestu Foča. Sovražnik si je prizadeval na vsak način osvoboditi obkoljen garnizon, razbiti močan obroč Narodne Osvobodilne Armade, kar se pa ni obneslo.

Vroč spopadi so nasledili pri trgu Čelebić. Druga partizanska divizija, pobila je italijanske kolone, ki so bile poslone sem sredi aprila. Odstopajoči sovražnik je zapustil na bojišču 80 mrtvih vojakov in častnikov, ravno tako 20 strojnico. Prestostanki razbitih kolon, odstopajo proti Črnigori. Toda tudi tukaj so v teku vroče bitke, zlasti ob mestu Željak.

Eden od oddelkov Narodne Osvobodilne Armade, izvel je uspešno ofenzivni napad čez Dumitar gorovje,

Splošen pregled bi bil, da so vsi poskusi nacističnih strategov na vzhodni bojni črti za ofenzivni prodor se izjalovili. Rdeča Armada na celi bojni črti čvrsto drži položaj, pripravljajoč se za večje akcije, kakor pove Stalin v poslanici za prvega maja. On pravi: "Še močnejši udarci iz vzhoda in zapada, so potrebni za popolni poraz Hitlerjeve Nemčije".

IZ AFRIŠKE BOJNE ČRTE

Po daljšem času zavezniška armada je končno zlomila osišeno silo v severni Afriki. Rommelova armada, ki je še lanskega leta živela v opojni slavi in izjavljala cinično o zavezniški sili, doživela je "Dunkirk".

Po padcu Tunizije in Bizerte, zadnji večji pristanišči osišnega odpora in za dotok potrebnih zalog, nacistična armada odstopala je proti Bon pristanišču, ki leži na samem kraju zarezave afriškega ozemlja v sredozemskem morju, razčunajoč na ta način priložnost za rešitev. Toda kakor zatrjuje poročila iz zavezniškega stana, račun osišnih strategov se ni obnesel. Kajti zavezniška mornarica, zračna in kopnena sila, je sprečila umik osišne armade na otok Sicilijo, ki leži nasprotno v sredozemskem morju. Na kupe je mrličev ob poti demolirane osišne vojske, se glasi poročilo. Zavezniška vona komanda je podala izjavo: "Brezpogojno predajo ali pa bomo pobili vsakogar, ki bo skušal uiti."

Tako je večji del armade potom, ko je zavezniška aviacija razbila vsak ul na umik in rešitev, se predala v roke zavezniške armade. Dozaj računa se 150 tisoč vjetnikov, in ogromna zaloga vojnega materiala. Med vjetniki so tudi generali in višji nacistični častniki. Nekateri da so preživeli celo krokodilske solze ob tej priložnosti. Kljukasti in železni križki zločinskega odlikovanja, polagoma prihajajo pred odločilno sodbo armad Zedinjenih Narodov.

Pregled bojev v Jugoslaviji

drugi pa prodira iz Hercegovine ob Golija hribih, kjer je že okupiral Bojevo polje in prišel preko Kamarnitca.

V Črnigori partizanski oddelki v zadnjih nekoliko dni, pojačani z oddelki Narodne Osvobodilne Armade, zavzeli so trg Šavnik z pomočjo domačega prebivalstva. Na več krajih v Hercegovini, pridružili so se domačini oddelkom Narodne Osvobodilne Armade.

Sovražni oddelki so bili pobiti tudi v hribih Bičina in Belež, blizu Mostarja. Okrog 60 mrtvih italijanskih vojakov, zapustili so na bojišču.

Izvenredno težka borba je nasledila pri trgu Gatsko. Mešani italijanski in vstajski oddelki podprti z topništvom in tanki, izvedli so nekoliko napadov z namenom zavzeti trg Gatsko, kar se jim pa ni posrečilo. V teh spopadih pretrpeli so večje izgube, ter prisiljeni na umik.

V Liki Narodni oddelki nadaljuje uspešno z ofenzivnimi naskoki. Pognali so sovražnika iz Prokike in Žute Lokve. Sovražnik odstopa na tem kraju proti Senju.

Zelo značajni uspeh je dosegla Narodna Osvobodilna

Tako sta zadnja dva tedna spreminila položaj bojnih črt proti fašizmu vseopovsod, končno pa postavila armade Zedinjenih Narodov, pred nove in končne naloge. To je ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu o kateri se govori, da so le trenutki za njeno ustanovitev zdaj, po izgonu osišnih sil iz afriškega ozemlja.

Poraz osišnih sil na vzhodni in afriški fronti, je pot za popolni poraz istih na evropskem kontinentu, brez odlašanja in čakanja.

ODPOR NARODNE OSVOBODILNE ARMADE V JUGOSLAVIJI

Nacistična ofanziva, ki je imela za cilj uničiti Narodno Osvobodilno Armado v Jugoslaviji, se ni obnesla. Po krvavih in napornih bojih Narodna Armada dosegla je nove zmage, katerih činkovitost je vzbudila v zunanjem svetu priznanje, zavrgla pa baheslovne povesti o Mihajloviču.

Na drugem mestu poročilo iz bojev v Jugoslaviji, samo za sebe govori, da je edina odprna sila v Jugoslaviji bila prej in tudi danes, Narodna Osvobodilna Partizanska armada. Njej gredo zasluge za uspeh borbe, kakor tudi za razbitih 12 italijanskih divizij na Balkanu, kakor pravi statistično poročilo iz osišnih virov.

Prenehala je slavopojnost o umetnosti Mihajloviča. Progressivni krogi, delavci in napredni del ljudstva, je že zdavnaj izrekel svojo obsodbo proti Mihajloviču, priznava pa partizanom in narodnim oddelkom. Tako so končno v pravem pomenu tudi diplomatski krogi, spoznali prevaro političnih trikov z Italijani sodelujočega Mihajloviča:

Pogresu, napredku in svobodi naklonjen svet je v svojih obtožbah opozarjal, da ni mogoče sedeti na stolčku dveh gospodarjev. V tem oziru pomeni: "Ali z narodom za narodno svobodo in pravičnost — ali pa z sovražnikom v končni pogin in sramoto". Toda oni elementi, ki jim je edino položaj merilo spoznanja stvari, niso nikdar bili vprid narodnih interesov. Tako niso tudi v Jugoslaviji.

Armada v Sloveniji. Junaški partizanski oddelki, zadali so težke udarce italijanski "macereta" diviziji v spodnji Kranjski ob Jelenovem žlebu. Eden batalijon iste divizije je bil popolnoma razbit, na bojišču je obležalo 200 mrtvih italijanskih vojakov in častnikov.

Štrta brigada, ki vodi odločno borbo v Belikrajini, pri Desincu, pobila je močno italijansko kolono, izgnala sovražnika iz Tuševga Dola (Črnomeljki Okraj) in Snežnega Vrh.

V ljubljanskem okraju, borba zavzela je večji obseg, posebno v bližini prestolice.

Prva slovenska partizanska brigada, uspešno odbila je napad italijanske kolone od 5000 mož. Ravno tako je odbila tretja brigada napad z druge strani italijansko kolono od 3000 mož, ki je bila podprta z topništvom in tanki. Odstopajoči sovražnik na obeh krajih, zapustil je večje število mrtvih in ranjenih, toda položaj je ostal neizpremenjen na tem kraju bojne črte.

Pre dnejak dnevi slovenski partizani, pognali so v zrak železniški most na progi Ljubljana-Karlovac, čez (Nadaljevanje na 4 strani)

STALINOVA POSLANICA PRVEGA MAJA

Potrebno je močnih udarcev iz vzhoda in zapada — za popolni poraz nacističnih sil. Ni mogoče govoriti o kakršnem koli miru z fašističnimi zločinci ki so v krvi potopili Evropo in jo okrasili z vešali, pravi Josip Stalin

Stalinova poslanica prvega maja, je ponovljen dokument odločnosti in vztrajnosti narodov in Rdeče Armade Sovjetske Unije v borbi proti fašizmu, za svobodo narodov in človeštva.

Radi obsežnosti se smo omejili v prevodu le na najvažnejše odstavke, katere smo priobčili kot steli:

"Ofenzivna moč Rdeče Armade se jači nad močjo Nemcev. Celotno v protiofenzivi in na ozkem predelu bojne črte v okraju Harkova, Hitlerjeva komanda je bila prisiljena prevrči 30 novih divizij iz zapadne Evrope, računajoč na ta način nastaviti past in pripraviti po "nacističnem vzrozu Stalingrad", za osveto njihovega poraza pri istem. To se pa ni obneslo in jasno potrjuje ofenzivno moč Rdeče Armade, če je to v bliskovitem napalu, oskem kraju bojne črte ali pa na kateri koli drugi način.

Nacistično časopisje k z pretvezo govori, da so nemške čete storile le dober korak umika na bojni črti, ter z tem sprešile ponovni poraz, kakor jih je zadel pri Stalingradu in drugih krajih vzhodne bojne črte, zatem tudi v severni Afriki. Zdi se, da so taki izgovori povsem drugega pomena in predvsem v naslednjem.

Očitnost izraža se da je Hitlerjev strateg zmanjkalo bajeslovnega krika o "bliskoviti vojni panzer diviziji". Prerešena njihova moč pri Stalingradu in drugih krajih bojne črte v Sovjetski Uniji; zatem razskropljeni v severni Afriki, prizadevajo si popraviti položaj z grožnjo "totalne" mobilizacije. Ko se pa tudi ta gro-

žnja ni obnesla sicer na pričakovani način, pričneli so zlikovno ofenzivo na drugi način.

Kakor razvidno in sodeč po poročilih zunajnega časopisja, pride se do sklepa, da Nemci žele mir z Vel. Britanijo in Združenimi državami, pod pogojem, da se obe državi odcepite od Sovjetske Unije, ali pa, da se odcipi Sovjetska Unija od njih. Kakor eno tako drugo, bi ne oviralo nacistične zlikovce.

ZLIKOVNO PRIČAKOVANJE IZDAJSTVA

Nazaupnim samim sebi, nemški imperijalisti imajo res "smelosti", da apelirajo na Zavezničke, pričakujejo ali ne bo eden ali pa drugi se prijel v nastavljen past.

Jasno je, da oni ne blebečejo o miru, ker vse stvari pri nas gredo gladko. Blebetanje o miru v fašistovskih taborih pomeni, da gredo in preživljajo veliko krizo.

O kakšnem miru naj govorimo s imperijalističnimi banditi iz nemškega fašističnega tabora, kateri so Evropo potopili v krvi in okrasili jo z vešali?

Edino z popolnim uničenjem Hitlerjeve armade in brezpogojno predajo Nemčije, je mogoče doseči mir v Evropi.

Ali morda ne blebečejo nemški fašisti o miru za to, kar čutijo bližajočo katastrofo? Res, da nemški in italijanski fašizem preživljata veliko krilo, približujoč se resni katastrofi. Toda to ne pomeni, da je ta na pragu. Hitlerjeva Nemčija in njena armada, preživljata krizo — niste pa poraženi. (Nadaljevanje na 2 strani)

EDEN O SOVJETSKO-POLJSKEM SPORU

London. — Anthony Eden, minister za zunanje zadeve Vel. Britanije, je v zbornici poslancev podal naslednjo izjavo o sovjetsko-poljskem sporu:

"Ne zdi se mi potrebno raspravljati o originalnosti nastalega spora. Ker ste že obe vlade podali javne izjave o istem. Bolj važno je izvriniti pozornost cinizmu, ki je vodil nacistične razbojnice pobijati tisoče in tisoče nedolžnih Poljakov in Rusov, ter na podlagi strašnega pokolja, sestaviti obtožnico z namenom povzročiti razkol izmed dveh zaveznic Zedinjenih Narodov.

Od samega pričetka Britska vlada opozarjala je Poljake in Ruse, da ne dovolijo do uspeha v tem oziru nemških manevrov.

Za to je obžalujoče, kot je znano, potem ko je naslovljena prošnja na mednarodni rdeči križ iz strani Poljske vlade, da preišče nemško obtožbo zaradi pokolja 10 tisoč poljskih vojakov in častnikov v Smolensk okraju, Sovjetska vlada se je našla prisiljena prekiniti odnošaje z Poljsko vlado.

Britska vlada ne želi zvrniti krivdo na eno ali pa drugo prizadetih strank, razen na skupnega sovražnika nemški fašizem. Njena želja pa je, da se kakršna koli razlika med obema vladama naj poravnava mirnim putem.

Mr. Stalin in Gen. Sikorski, pokazala sta vrednost nedoporočnega stvarnem Zedinjenih Narodov, povrh tega pa pokazala posebno važnost za dobrobit bodočnosti Evrope.

Obstoječa pri svojem stališču, vlada Nj. veličanstva, je delala v tesnem razgovoru in posvetovanju z vlado Združenih Držav. Zaupa pa

državnikom, ki so dosegli Sovjetsko-Poljski sporazum dne 30. julija 1940, da ga bodo tudi sedaj.

Ena stvar je sigurna. Nemci si kar naj ne zamišljajo z svojimi manevri doseči uspeh, ki bi oslabil kombinirano zavezniško ofenzivo, ter rastoči odpor zaslužjenih narodov v Evropi".

Dvestotisoč rudarjev proti poljski reakciji

London. (ALN). — Na letni konvenciji, ki se je vršila zadnjega tedna delegati zastopajoč 200.000 rudarjev organiziranih v South Wales Miners Federacijo, obsodili so poljsko reakcijo v Poljski vladi s ozirom njenih obtožb proti Sovjetski Uniji, katere je povzročila prekršitev zavezniških odnošajev.

Federacija je sprejela resolucijo, ter jo poslala na premierja Churchilla, pozivljajoč britsko vlado, da podvzame potrebne korake proti reakcionarne aktivnosti ubežancem, ki so dobili zaslonbo v Vel. Britaniji, ter da spreči njihovo zlobno delovanje.

V resoluciji se posebno naglaša, da britska vlada ostane čvrsto z junaško zaveznicjo Sovjetsko Unijo.

Podobne resolucije so poslali delavci iz raznih drugih tovarn, zahtevajoč takojšno preiskavo reakcionarnih ubežancev, ki imajo vezi z Golbesom in so naklonjeni fašizmu. Odobravajoč pa postopanje Sovjetske Unije, ki je le pravčasno udarila po glavah hitlerjevih privržencev, se glasi v številnih resolucijah britanskih delavcev.

“EDINOST”

Published semi montly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Izhaja dvakrat mesečno na slovenskem jeziku
Naslov: EDINOST
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Priznanje narodni partizan-
ski armadi

Javnost je pričela spoznavati resnico o razmerah v Jugoslaviji. Obotavljajo se še edino oni elementi tako v vladi, kakor tudi na zunaj nje, kateri nočejo priznati resnice. Celotno v diplomatičnih krogih pričakuje se v tem oziru preobrat, priznavajoč mešetarstvo iz strani Mihajloviča proti Narodnih Osvobodilnih Partizanskim oddelkom, ker ti so edino odprta organizirana vojska, ki že dve leti kljubuje dvema fašističnim velesilam.

Sopotništvo je pred leti ustvarjalo dojem “nepremagljivosti” hitlerjevih panzer divizij. Skušalo je ugotoviti svoja prepričanja na podlagi prirojenih izkušenj nemških generalov. Kdo se je drznil povedati resnico, bil je obtožen kot moskovski agent, komunist, boljševik itd. Danes pa cel svet pričuje sicer oni resničnosti o kateri so napovedovali progresu in napredku naklonjeni ljudje, njihove organizacije in tudi časopisje.

Rdeča Armada, pod vodstvom po sopotniškem mnenju, ni bila kos se postaviti v obrambo. Toda usoda panzer divizij pri Stalingradu, zapečatila je bajeslovno modrost nemških generalov, kakor jih je ta zadela ob tem času v Tunisu. In končno jih zadene na evropskem kontinentu v združeni moči Zedinjenih narodov.

Torej prejšnja stvarjanja dvomljivost o moči Rdeče Armade, postala je v svetu resničnost. Sopotništvo je dobilo klopote, kakor tudi razni apizerji, izolacionisti itd., ampak v naročju z novimi trikovi kot način za obnovitev gonje proti Sovjetski Uniji, proti narodnega osvobodilnega pokreta v zasedeni Evropi.

Iz vrst okorele reakcije vrstele so se obtožbe proti Narodni Osvobodilni in Partizanski Armadi. Ogrevale se je proti njej na raznovrstni način. Zmage, ki jih je izbojevala Narodna Osvobodilna Armada, pripisoval se je nekim četnikom Mihajloviča. Ko je bil tudi ta trik razkrit z močnimi dokazi, tedaj se je šlo tako daleč, da so se v javnosti spodbudile obtožbe, češ partizani delujejo v prid Sovjetski Uniji, ona jim pa v tem oziru pomaga. Tudi ta poskus se ni obnesel, namreč ni zadobil ono podporo, kakor se jo je v reakcionarnih taborih zamljalo. Kajti svobodoljubni svet se zaveda, da je borba proti osišču, le enotna naloga vseh onih sil, katerim je pri srcu svoboda svojega naroda in človeštva v splošnem, brez izjeme na katerem kraju predelov sveta. Za to je nasledil v reakcionarnih krogih apel, češ počakajte na proližnost v Jugoslaviji. Ali pa, če je za Francoze, Belgijce, Norvežane, Čeha itd. veljavno da v miru čakajo, zakaj bi ne bilo v Jugoslaviji, po vzorcu Mihajloviča.

Če se sopotništvo ne zaveda večjih vzrokov za razmere in stanje zlasti v Franciji, tedaj se naj obrne na Laval-Petain družino. Takim domačim izdajalcem grede zasluge za sprečitev narodnega odpora v posameznih državah, vred z hitlerjevimi gestapovci. Narodni izdajalci so pripravili sprejem nemškimi panzer divizijam, sicer z tem, da so tisoče in tisoče zavednih delavcev, pobili, vrgli jih v koncentracijska taborišča, razzakonili unijski pokret, delavske stranke z obtožbami “rdečega strašila”. In to ponavljajo tudi danes, ko se ogromna večina ljudstva zaveda, da je izvor takih obtožb “Gobels in fašistični zločinci v Berlinu”. To resničnost je spoznal tudi naš narod v starem kraju. Za to je zavrgel jo v narodni zavesti, da je zedinjenje ne le potrebno, ampak edino sredstvo za uspešno nadaljevanje odprtega boja.

Ljudje, ki so zbežali po gorskih planotah v zasedo, niso ostali križem rok v priči, ko so gorele vasi, ki je sovražnik ničel na tisoče nedolžnega prebivalstva, izgnal ga iz njegovega doma. Njim grede zasluge, da je organizirana Narodna Osvobodilna Partizanska Armada — kot armada za narodne interese in osvobodjenje. Iz majhnih skupin, ki so iz zasede se oboroževale na račun pobitega sovražnika, danes organizirane so čete, brigade in divizije z svoji vodstvom v vojaških in civilnih zadevah.

Navadni ljudje, gozdarji, kmeti, strokovni delavci, študenti itd., postali so vojski poveljniki. Njihova vojaška akademija so visoki bregi in soteske v Jugoslaviji. Toda kljub temu, zadržali so okrog 30 nemških in italijanskih divizij v zadnja dva leta od katerih jih je precejšnje število razbitih. Najboljši dokaz izurjenosti njenega vodstva se izraža v borbi proti zimski fašistični ofenzivi, katera je bila namenjena zatreti narodno osvobodilno borbo. To se pa ni obneslo.

Ni se obneslo za to, ker Nerodna Osvobodilna Armada v Jugoslaviji živi narodna podpora. Narod je žnjo, podpira jo in edino v njej vidi ne le rešitev iz suženjstva, ampak najmočnejšo zaščito resničnih narodnih svobodnih demokratičnih interesov.

Izjave zelo uglednih narodnih mož, Narodne Skupščine, prežete so v narodnih interesih. Izražajo voljo naroda — izražajo edino pravilnost zapopadeno v borbi proti fašizmu, kombinirane enotnosti Zedinjenih Narodov. Tako dobimo danes organizirane štiri brigade v Sloveniji, to je: Ljubljanske, Gorejnske, Belokranjske in Primorske. Medtem so organizirane čete v raznih krajih Slovenije. Vse skupaj pa pod vodstvom enotne komande Narodne Osvobodilne Partizanske Armade.

Torej v vseh obtožbah proti Narodni Osvobodilni in Partizanski Armadi, izraža se le eden zaključek: “Da se gre za ponovitev starega načina vladanja v Jugoslaviji”. Toda narod je zavrgel to zamisel že zdavnaj, toliko pa bolj v odprti borbi. Zavrgel je razne izkoriščevalce v narodnih in gospodarskih ozirih, ter ne želi njihovega pojava. Njegova želja in zavest je, da se zedinjeno bori do končne zmage nad fašističnimi zločinci, ter da si uredi

STALINOVA POSLA-
NICA PRVEGA MAJA

(Iz prve strani)

POTREBNO JE MOČNIH
UDARCEV

Naivnost bi bila pričakovati, da katastrofa pride sama p osebi. Potrebno je močnih udarcev iz vzroka in zapada, kakor jih ste dobili v zadnjih šest mesecev, da bi katastrofa Hitlerjeve Nemčije postala stvarnost.

Vsled tega tako narodi in njihova Rdeča Armada Sovjetske Unije, kakor naši zavezniki in njihove armade, so pred oštrm in težkom borbom za popolno zmago nad Hitlerjevimi zločinci.

Borba v tem oziru zahtevala bo večjo požrtvovalnost, ogromne napore in jekleno vzdržljivost. Potrebno je mobilizirati vse sile in vsa sredstva za vničenje sovražnika in na ta način vstvariti obljubljeni mir.

Sovjetski narodi pokazali so največjo skrb za svojo Rdečo Armado. Njihova pripravnost za pojačanje njene moči, je še večja. Brez odmora z vztrajnostjo in odločno voljo podnašajo težkoče. Delavci, kolektivni farmerji in intelektualci, delajo v tovarnah, institutih, transportu in kolektivnih državnih farmah.

V manj od štirih mescev, narodi Sovjetske Unije, zbrali so v prid Rdeče Armade nad sedem milijard rubljev. To je dokaz, da je vojna proti Nemčiji, resnično narodna vojna vseh narodov stanujočih v Sovjetski Uniji. To je eden od nešteti dokazov, vzdanosti naroda napram svoji armadi in svoji domovini.

Ker je kruta borba še v svojem obsežnem razmahu in sovražnik ni poražen, potrebno je, da Rdeča Armada dobi več topov, tankov, bojnih letal, strojin, pušk, municije in razne druge opreme. Potrebno je podvojiti proizvodnjo v tovarnah, kolektivnih farmah, ter v svih drugih delovnih panogah. Založiti je potrebno vse sile in pospešiti svojo izurjenost.

IZKUŠNJE MORAJO POSTATI
SE BOLJ MARLJIVO SREDSTVO
ZA PODUK

Tekom vojne Rdeča Armada, pridobila je ogromne izkušnje. Tisoči rdečearmejcev, se je naučilo izbornega rokovanja z orožjem. Ravno tako mnogi častniki izbornega ravnanja z vojskom v akciji. Toda nepravilno bi bilo ostati le pri tem.

Razviti je potrebno še večjo marljivost poduka s ravnanjem in rokovanjem z orožjem. Častniki morajo razviti še večjo in bolj činkovito sposobnost. Kajti v moderni vojni, ni mogoče stati na enem mestu, tembolj neposredno se moramo podati v raziskovanje raznih stvari v vojni, izkoriščati in ocenjevati položaj na licu mesta; podvzabljajo gotove akcije in z vsem

tem izurjevati svojo sposobnost na oni način, kateri je potreben za popolno zmago.

Te lastnosti moramo zapopasti in jim dajati eno prednost, katera je v nešteto slučajih kot znano rešila splošen položaj, ter istočasno zmanjšala sovražnikovo moč z manj žrtv in večjo činkovitostjo orožja.

Sodrugim rdečearmejci, mornarji, politični delavci, moški in ženski partizani — pozdravljam vas in vam čestitam prvi maj istočasno z našimi nalogami:

1) V sestavi raznih oboroženih enot celokupne Rdeče Armade, mornarice itd., potrebno je marljivo nadaljevanje v spoponjevanju svoje borbene sposobnosti; točnemu izpolnjevanju povelja častnikov, vpoštevanju vojaških pravil in ukaza, jačiti disciplino, organizacijo in red.

2) Častniki vojne posluje in kombiniranega orožja, morajo postati pravi strokovnjaki v vodstvu vojaštva in organiziranih akcij raznega orožja, ter vodstva z vsem tem v borbi. PPročevati sovražnika, njegov položaj, njegovo silo, ter vsposobiti izvidne oddelke. Ne pozabite na oči in ušesa — kajti brez teh ne more nihče pobiti sovražnika.

Pospešiti se mora delovitost vojaških poveljstev. Doseči to, potrebno je da isti postanejo kot glavni v vodstvu in sodelovanju edine Rdeče Armade.

Ravno tako potrebno je storiti vse tudi v zaledju poduka vojakov na stopnjo, ki je potreben za današnje moderno vojno. Vedeti moramo, da je v taki vojni potrebno da je vsaka stvar na svojem

Vse ob pravem času na svojem mestu. Kajti od ga do najlažjega orožja, ter s zalagami municije. Vse ob pravem času na svojem mestu. Kajti od razvrstitve organizacijskih organov za detok potrebnih zalog na bojno črto, odvisno je tako obramba položaja, kakor tudi napredovanje po Rdeči Armadi.

3) Rdeča Armada mora vevrstiti in razviti uspeh zimske ofenzive, ne popustiti niti eno unčo naše zemlje; da je pripravna za akcijo in da se v obrambi pokaže odprna in močna ravno tako, kakor v ofenzivi; da bo njena odločnost in vztrajnost vzajemnega sodelovanja na polju akcije, kronana z obkoljevanjem in ničenjem sovražnika.

4) Moški in ženski partizani naj pospešijo svoje delovanje še z težjimi udarci po sovražniku v njegovih zaledju, njegovih vezi, promet, glavnih štabih, tovarnah, skladiščih itd. Povezati je potrebno široke množice sovjetskega prebivalstva v krajih okupiranih po sovražniku v aktivno osvobodilno borbo, ter se na ta način rešiti suženjskega dela v Nemčiji in od pogina pred Hitlerjevimi zločinci.

Sodrugim! Sovražnik je občutil težo pretresljivih udarcev naše armade. Približuje se čas, ko bo Rdeča Armada vred z armadami naših Zaveznikov, zlomila hrbtnico fašistični zveri.

Naj živi naša slavna mati domovina! Naj živi naša hrabra Rdeča Armada in mornarica! Naj žive hrabri moški in ženski partizani!

Smrt nemškimi invazorjem! Vrhovni poveljnik maršal Sovjetske Unije — Josip Stalin.

V Sofiji aretirano nad
700 oseb

London. — V bolgarski prestolnici so se vršile kljub drastičnim ukrepom, velike demonstracije prvega maja. Nad sto tisoč ljudstva se je zbralo v povorki, ki je šla glavnemu ulicom izpred vladnega poslopja z klici: “Dol z Hitlerjem! Brčnimo ven nemške fašiste iz Bolgarske! Dol z fašizmom! Naj živi svobodna Bolgarija!”

Ravno isti dan izvršen je atentat na bivšega policijskega načelnika kolonela Athanas Panteff. Nasledili so besni ukrepi proti ljudstvu in nihče od starejšega prebivalstva ni smel na ulico, le otroci do 12 let so lahko

šli za nakup živeža v prodajalne, dokler so gestapovci terorizirali ljudstvo zasledujoč atentatorja. Tudi telegrafije, telefonske in prometne vezi so bile prekinjene z zunajnim svetom. Nad 700 oseb je pa bilo aretiranih samo v Sofiji, dočim celokupno število čez Bolgarsko brez dvoma sega v večkratno pomnožitev. Ubityh pa je nad 70 oseb.

Neka vest pravi, da je kralj Boris bežal iz države iz strahu pred narodnim revoltom, ter na priporočilo gestapovskih kolegov v Sofiji. Lahko si zamislimo kako je kralj in njegovi hlapci “obljubljeni” v narodu. Kajti klici ki so se izražali kljub terorju nad ljudstvom, pričajo mišljenje bolgarskega naroda, ter istočasno “obljubljenost” proti onih, kateri vodijo zemljo in njeno neodvisnost v zločinske roke nacistične oblasti. Brez dvoma da bo bolgarski narod odgovoril s zaslugami krmilcem, kadar pride narodna pripravnost in najbolj primeren čas za splošni obračun.

Druga vest pa pove o naglem odpotovanju gestapovskega načelnika, ki se je mudil z navodili v bolgarski. Heinrich Himler v Avstrijo. Kajti tudi med avstrijskim narodom se kuha mržnja proti nacističnim tlačiteljem. Tako je v južni Avstriji na prvega maja prišlo do večjega odpora. Da prikrilo revolt avstrijskega naroda, izjavljajo nacistične oblasti, da se je gestapovski načelnik mudil z nasveti, kako zatreti upornike čez avstrijsko mejo v Slovenijo. Toda razvidno je, kakor v Sloveniji, tako tudi v Bosni, Hrvaškem, Dalmaciji in drugih krajih Jugoslavije. nacistični načrti so izhlapeli. Narodna Osvobodilna Armada — iaci in pridobiva vedno večjo podnoro prebivalstva v splošnem. Poleg tega pa narodni odpor je pričel razviti tudi čez mejo na avstrijsko ozemlje, kateri se bo pomnoževal in povrnil z porazom nacističnih barbarjev, Avstrijo v prid avstrijskega naroda.

BRITSKI KROGI ZAHTEVAJO POJASNILO VLADE
O VLOGI MIHAJLOVIČA

(Dopisnik iz Londona)

London. — Tukaj krožijo posebno med diplomatičnimi krogi vesti o krizi v jugoslovanski vladi. Osebnost je mnenje v tem oziru bi bilo, da bo neprestana kriza in njeni rezultati, delno odvisna o izhodu krize v poljski vladi in delno pa o novem razvoju odnošajev med Britsko vlado in Dražo Mihajlovičem.

Zdaj je prodrla v javnost vest večje pozornosti, da je Draža proti kraju marca govoril pred večjo skupino (kakšno skupino se ne omenja, lahko pa je dometi kakšno — Ured.), kjer je med drugim omenil: “Socialna in nacionalna vprašanja (kar pomeni partizani in Hrvati), ne bodo rešena po Anglo-Američani. Njihova oddaljenost in zapreke ustvarjene po njihovem političnem sistemu, ne bo vplivalo za rešitev jugoslovanskih razmer. Le z tesno kooperacijo Italijanov, se bodo taka vprašanja resnično rešila.”

Ta izjava je izzvala britske kroge, ki so naslovili noto jugoslovanski vladi, zahtevajoč pojasnitev o stališču Draže Mihajloviča. Niti se polaga večja pažnja, ker je nasledila v času odsotnosti ministra za zunanje zadeve Mr. Eden, v Washington. Vjerjetno, da je jugoslovanska vlada odgovorila, “češ nimamo nikakršnih informacij o tem vprašanju”. Toda da se gre za resnost razmer kaže znak, ker se je britska vlada po prikratu zavzela tesno zasledovati politiko Mihajloviča. Zatem pa da so ostre razlike nastale izražajoč se izmed vojne kabineta in radio odajne postaje BBC.

V prejšnjih člankih sem sporočil, da je omenjena radio postaja zadnje čase sicer nepristransko toda prelovidno ocenjevala borbo partizanov in Mihajloviča. Izbičala je nekakšno ravnotežje izmed obeh strani, zadržajoč se od kritičnega pregleda. Najbrž da je za to postal nezadovoljen vojni kabinet, ker je obvestil BBC postajo, da ne bo odajal tedenske emisije jugoslovanske vlade, dokler se stališče napram Mihajloviču dovoljno ne izpremeni. Posledica tega je, vojni kabinet je prenehal izdajati svoja poročila zadnja tri tedna. Medtem pa BBC postaja v svoji redni evropski emisiji, niti spomnila ni Mihajloviča, ampak se toliko bolj zvrnila na razlago o večjih zmagah partizanov, kateri so kot je znano zlomili sicer nevarno ofenzivo osišča z namenom da zatre odprto silo v Jugoslaviji. Poleg tega prav na prijateljski način govoril je o partizanih Mr. Harrison zadnji terek, kot glavni ravnatelj za jugoslovansko sek-

cijo BBC. Pred nedavnim je nekoliko oseb dospelo iz Jugoslavije v London, ki so potovale skozi okupirane države, Bolgarsko, Grško in Švico. Med temi so znane osebnosti, katerih prisotnost je smatrala od demokratičnih Jugoslovancov, sumnjiva in veruje se, da so prišle za spoj z Nedičem. Do tega vodijo zatrevanja na podlagi, ker jim polagajo posebno pažnjo znani belgradski milijonerji.

V diplomatičnih krogih nastala je večja razburjenost Eden. Slutnje so, da se gre v poročilih o razgovoru predsednika Roosevelta in Mr. za obnovitev Habsburške dinastije z Ottonom na čelu. Ravno tako, da so partizani v Sloveniji pred večjimi ovirami z strani klerikalcev, kateri sodelujejo z Musolinijem v tem oziru, ker njegova politika da je pro-habsburška in obstoja bojazen, da bi taka politika dajala klerikalcem večjo podporo in z tem resno škodovala borbi osvobodilnega pokreta.

Konservativni “Daily Telegraph” je tukaj odkril, da so nastopile zelo resne razmere v poljski vladi, radi vezi s polkovnikom Josip Bedom (bivši Hitlerjev ljubljeneec na krmilo poljske vlade), kar je povzročilo večje nezadovoljstvo med narodnimi sloji, posebno delavstvom. Iz mnogih krajev dežele zlasti vojne industrije, je poslano so številne resolucije v katerih se zahteva: “Ako so navodi “Telegram” resnični, da se takoj odstrane take elemente, dokler ne prizadenejo še večjo škodo Zedinjenim narodom.

Medtem dopisnik “Tajmsa”, katerega se prištevava v dobroga poznavalca “Balkana”, povdarja: “Nemci se nečesar toliko ne boje, kotlikor trajnega sporazuma med Vel. Britanijo, Sovjetsko Unijo in Združenimi državami s ozirom na balkansko vprašanje. Kajti tak sporazum bi bil ne samo ogromna zaslonba ekonomske in politične moči, ampak obenem bi vplival proti moralni strani nemških korpusov na Balkanu. Bistveni ključ balkanske politike je — svoboda, neodvisnost, prosperitet in društveni progres. Vse to je p adokaj odvisno od sporazuma Vel. Britanije, Sovjetske Unije in Združenih Držav.

“New Statman”, ki je istega mišljenja v svojem uvodu med drugim pravi: “Sovjetska vlada smatra aktivnost poljskih vladajočih krogov, del kampanje, katera je podžigana za priznanje Mihajloviča, Ottona Habsburškega in Darlana. Taka politika je pa propadla, pravi “New Statman”.

JOSEPH DAVIES ODPOTOVAL V MOSKVO

New York. — Joseph E. Davies, bivši ameriški ambasador za Sovjetsko Unijo, autor pomembne knjige “Mission to Moscow”, na podlagi katere je tudi izdelan film, odpotoval je kot poseben Rooseveltov poslanec v Moskvo.

Ameriško časopisje in v zunajnih krogih ponovna misija Daviesa v Sovjetsko Unijo, vzbudila je večjo pozornost. Nekateri krogi so mnenja, da bo morda nasledilo posvetovanje radi nastalega spora izmed Sovjetske Unije in Poljske vlade v izgnanstvu. Toda oficijelni krogi zatrjujejo, da bodo najbrž pregovori in posvetovanja o vojnem načrtu, ter ponovne konference, kateri naj bi prisostvoval tudi Stalin. Kajti znano je, da ni prisostvovali konferenci

Roosevelta in Churchilla v Casablanca v severni Afriki. Kakšni zaprav bodo govori v tem slučaju, bodočnost bo pokazala. Bolj težko je za verjeti, da bi bili radi sovjetsko-poljskega spora. Bolj verjetno je, da bodo nasledili na podlagi obljub konference v Casablanca za ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu.

Čas poteka in nacistične sile v kolikor niso utrdele obrežja od Norveške vse na Balkan, ga zdaj mrzlično utrjuje. Torej ustanovitev druge fronte je vprašanje bilo in ostane od prvorazrednega pomena za popolni poraz hitlerjeve vojne sile. Do tega je pa priložnost računana tako položaj sovražnika na bojni črti, kakor tudi v njegovem zaledju.

IZ AKTIVNOSTI KAMPANJE

VERA MAROHNICH ODGOVARJA

Port Arthur. — Prosila bi urednika, da mi odstopi prostor v listu. Upam da mi ne bo odrekel, kajti skoro bode leto dni odkar sem se zadnjič oglašila. Da se nisem večkrat potrudila z kakšnim dopisom je pa krivo moje odlašanje od danes do jutri. Tako je minil čas v katerem se je marsikaj spremenilo, dogodilo in tudi minilo, da ni prišlo v javnost iz naše naselbine.

Bilo je malo poročila v Edinosti o delu in pomoči od nas tukajšnjih Slovencev, za vničenje nazi-fašizma in rešitev po njem zaslužjenih narodov v Evropi. Prispevali smo delež po svoji moči ob priliki vsake kampanje, ki je šla v prid uničenja sovražnika demokracije.

Da pa ne grem predaleč z dopisom, želim omeniti naš list Edinost, ravnokar v kampanji za trikrat mesečno izhajanje. Kakor sem željno pričakovala prvo izdajo naše slovenske besede, tako jo še danes z vso vnetostjo pričakujem z pomnoženim uspehom. Kadar dobim list v roke, ga ne odložim prej, dokler nisem prečitala vse po vrsti, vesti, članke in dopise. Za to se mi zdi potrebno omeniti, da ako hočemo imeti list večkrat kar je skoraj sle-

hernega želja, potrebno je da izpolnimo svojo narodno dolžnost, ki nas veže ohraniti materni jezik — podpirati naš Slovenski tisk tukaj v novi domovini — Edinost.

Ko sem čitala da se gre v kampanjo Edinosti, me je moja zavest vzdignila k delu za zbiranje po moji moči denarnih prispevkov za tiskovni sklad. Moram omeniti tudi, da nisem imela v tem oziru nikakih potežkoč, za kar se najlepše zahvaljujem vsem ki so prispevali na nabiralno polo. Slovencem in Hrvatom. Niti eden mi ni odrekel prispevka, kar mi je dalo še večjo voljo v mojem delu, ter obenem zaupanje v uspeh kampanje v splošnem, da bi v bodoče imeli list vsaj vsakih deset dni, kakor je omenilo upravništvu lista.

V zadnji številki vidim dopis iz Geraldtona. Neznanka me poziva na tekmo! Pripravna sem stopiti žnjo v tekmovalje. Naša naselbina je precej izžrpana z naročninami, želja moja pa je, da bi bila zmaga na njeni strani Torej žive la moja tekmovalka, kakor vse druge v drugih naselbinah! Pozdravljeni rojaki in rojakinje širom Kanade.

Vera Marohnič.

Osem naročnin iz Mountain Park, Alta.

Mountain Park. — Takoj, ko smo čitali v Edinosti z dne 15. aprila, da je prišla kampanja za pridobivanje novih naročnin in za tiskovni sklad, se smo prišli s pomočjo sobratov Hrvatov in Srbov, organiziranega dela. Ker nas je po eni narodnosti malo, smo ustanovili odsek Zveze od treh bratskih narodnosti. Na ta način delamo skupno v vseh zadevah v prid delavski organizaciji, časopisom in drugih plemenitih stvari.

Ker je Edinost edini slovenski časopis v Kanadi, kateri nas pravilno vodi, bi ne smelo biti niti enega Slovenca, da ne bi bil naročen. Kot najboljši dokaz do tega vam pošiljam 8 novih naročnikov iz Mountain Park, katerim pošljite list z prvim izvodom.

Z bratskim pozdravom, ter obilo uspeha Edinosti.

NF. Mekis.

IZ GERALDTONA, ONTARIO

Geraldton. — Tukajšnji Slovenci in Slovenke smo imeli pogovor o tekoči kampanji Edinosti. Kvoto smo enostavno sprejeli in jo hočemo izpolniti kolikor več mogoče v odstotkih, če je to sto, dvesto in celo štiristo odstotkov. Naša kvota je 50 dolarjev.

Čital sem dopis brata F. Cimpriča iz Port Arthurja, kjer omenja prve udarnice ob ustanovitvi Edinosti. Brez dvoma, da se "ponosni" Port Arthur, niti zmenil ni za "majhen" Geraldton, kjer žive Slovenci, Hrvati, Srbi in tudi druge narodnosti. Mišleč, češ šaj jih itak zmoremo z ta malem. Zdi se mi pa da bodo imeli skoraj trdegga opravila, če hočejo zmagati "mali" Geraldton!

V naši sredini imamo tudi tekmovalko v osebi Gabriela Garbas. Morda bo vsaj to bolj prijazna gesta za vneto rojakinjo Vero Marohnič v Port Arthurju, da po imenu spozna svojo sobojevnico. Mislim da je nekaj sama napisala uredništvu, vred

z pošiljko denarne nakaznice in novih naročnin. Kaj je pisala ne vem, potrpežljivo bom čakal, kakor drugi čitatelji, da zvem tudi sam. Znam pa, da ravno preveč ne govori, tembolj vztrajno dela in zbira za pomoč lista. To je pa menda na skrivaj sicer nevarna lastnost v kampanji, če jo hoče kdo zmagati.

Prej je skoraj vsem žugal Popovič iz Vancouverja, pa Slakova iz Timinsa, Vera iz Port Arthurja, Zora Rogina iz S. Porcupine, Tončka Vidmar. Vera Šušter itd. itd. še druge aktivne rojakinje. In skoraj bi bil pozabil na M. Anzin v Torontu. Kaj je za zlomek — da se zdaj nekako bolj redko oglašajo? Menda čakajo zadnje nevitke ob sklepu kampanje. Toda ne boste nas zasačili ne-pripravnosti!

Za to kar naprej podvzamejmo vse kar imamo na raspolaganje, da bo dober uspeh naše kampanje za list Edinost, z tem bomo počeli tudi tednik.

J. Dolinšek.

POLITIČNO STANJE MED AMERIŠKIMI SLOVENCMI

Pittsburgh, Pa. — Spet se oglašam skoro s enako vsebino. Opisati hočem kako se tukaj razvijajo mišljenja in odobravanje partizanskega gibanja v bivši Jugoslaviji, kako pošteni ljudje stopajo v javnost v obrambo našega odločnega slovenskega kmeta, delavca in intelektualca, ki so sedaj prvi v zgodovini združeni, da si priborijo svobodo na lastni zemlji.

Sicer se ni med tem časom pojavil kakšen posebno izreden slučaj. Naši voditelji se niso še odločili ali bi tudi oni stopili na stran našega ljudstva, ki si pod praporom partizanske armade spleta venec večne slave v borbi proti fašizmu. Naš tisk se tudi še ni popolno opredelil razen "Enakopravnosti" v Clevelandu, ki je stopila na stran ljudstva in partizanov, ki razkrinkava Mihajloviča in fašistično kliko jug. vlade v Londonu. "Enakopravnost" zvesto podpira Rooseveltovo politiko in vse kar je v prid Združenim narodom v borbi proti osišču.

Imamo še mnogo drugih pozitivnih dokazov, da se stanje med ameriškimi Slovenci enkrat vendarle obrača na boljše. Imamo slučaj Glasu Naroda, kjer Anna P. Krasna, splošno znana pisateljica, dnevno omenja in tolmači svetovne dogodke. Anna je bila namreč prva, ki je odkrila, da se gotovi agentje jug vlade zelo trudili usmeriti Slovanski kongres tako, da ne bo obrnil pozornost v pravo smer.

V PROIZVODNJI NA PETEM PO PREBIVALSTVU NA 12 MESTU

Toronto. — Victor Gogin, direktor za stavbiški program med drugim na konferenciji v Royal York Hotelu omenil je naslednje: ...

"Proizvodnja v vojnem materialu je dosegla eno petino v svetovnem obsegu, dočim smo po prebivalstvu na 12 mestu. V stavbiškem programu ki bo v nekaj tednih dogotovljen so dosežki izdatki dosegli \$73.311.000, ter je nameščeno v stanovanja okrog 100.000 prebivalcev. Namreč dogotovljeno je 17.122 stanovanjskih hiš v raznih mestih, posebno kjer so večji industrijski centri v deželi.

Njeni članki so v resnici zanimivi in podučni ter kažejo njeno zdravo politično presojanje. Potem je Glas Naroda zadnji teden priobčil zelo značilen govor bivšega slov. diplomata Gorčarja, ki je nastopil na velikem političnem zborovanju v New Yorku. Gorčar je v svojem govoru krepko podprl pareizane v Jugoslaviji, obenem pa tudi potpal odgovorne ljudi, da prenehajo sedeti na plotu v tako odločilnem trenutku, kadar se bije boj za biti ali ne biti.

Poleg teh imamo še druge iskrene ljudske prijatelje, ki se dvigajo v obrambo resnice in pravice izkoriščenih. Vedno več važnih dopisov se pojavlja v našem tisku, kar je viden dokaz, da se dopisniki počasi odpovedujejo pokorščini, kar pomeni da vstajamo iz groba politične brezbriznosti, kar je najboljša garancija, da se nam obetajo boljši časi.

Vi v Kanadi boste morda rekli, da je to malenkost. Toda če pogledamo nazaj v kratko preteklost, moramo z veseljem konstatirati, da je to velik korak v pravo smer. Končno se bodo morali odločiti tudi drugi, kajti razumevanje političnega in ekonomskega položaja real-

Nova regulacija za mesne jedi

Ottawa. — Odbor za regulacijo živinskih potrebščin naznanja o novi regulaciji za mesne jedi, ki nastopi v krepst z dne 4. maja, da vse javne restavracije, Hotele itd. Nova regulacija določa vsak terek zaporedoma dan za brez mesno jed. Izvzetek je v industrijskih, gozdnih kempah, parkih, potniškem vlaku in bolnišnicah.

Regulacija je nasledila proti varščini pred večjim pomanjkanjem zalog mesa. Dosedaj se ni občutilo pomanjkljaj v restavracijah, razen določenih regulacij za sladkor, kavo in izvzetek prej raznovrstnega peciva. Zvišana je cena kavi v restavracijah vred z jedjo 5 in pa skodelici kave brez jedi, 10 centi. Skrčen je tudi sladkor, ki se ga deli v kockah.

no dozoreva.

Prelom stikov med poljsko gospodsko vlado in Sovjetsko Unijo je že rodil dobre posledice. Ta čin sovjetske vlade je bil jasen signal, da je nemogoče igrati dvolične politike. To je bil obenem tudi odgovor jugoslovanski kliki v Londonu, da bo v bodoče dosledno izvajala, dane obljube, da naredi konec provokacijam katere je započel njihov zlobni zastopnik Mihajlovič.

Tukaj sem navedel naš napredek. Toda resnici na ljubo moram reči, da je med tem časom nastal neverjeten pojav in nazadovanje. V časih, ko so ameriki prijatelji fašizma smeli širili fašizem in nacizem, so bili Slovenci popolnoma gluhi za tako ideologijo. Pred kratkim pa se ta rak rana pojavlja tudi v slovenskem tisku. In do danes se ni še nihče lotil, da bi pobijal ta protislovja iz Hitlerjeve kuhinje, kar je pač žalostno za članstvo naših organizacij, kaeremu se servira tak strup.

Pri zaključku naj omenim, da sem s zanimanjem čital dopis Frank Sodoca, ki je v predzadnji številki "Edinosti" dal odgovor ameriškimi sovražnikom partizanov. Njegova izvajanja so bila popolnoma pravilna, zato je želeli, da Frank stalno piše take članke, kajti to bo neprecenljive vrednosti za pravilnejše razumevanje položaja v starem kraju.

Geo. Witkoviih.

PETSTO TISOČ SKOTSKI DELAVCEV ZAHTEVA DRUGO FRONTO

London. — Skotish Trades Union Congress na svojem letnem zborovanju izdal je poziv za: "popolno militarno akcijo izmed Vel. Britanije, Združenih držav, Sovjetske Unije in Kitajske, za ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu. Congres je zastopal 500.000 skotskih delavcev, organiziranih v Scotish Trade Union Congress.

TRI MILIJONE PAROV ČEVLJEV ZA U. S. ARMADO

Santiago, De Chile. — Unija čevljarških delavcev velike tovarne Miguel Etche-

DELEGACIJA CANADIAN CONGRES OF LABOR PODNESLA VLADI NAČRT

Priporoča se minimalna mezdna lestvica 50 centov na uro, svoboda za unijski pokret in za kolekt. pregovore.

Ottawa. — Delegacija kanadskega delavskega kongresa, podnesla je načrt nacionalnemu vojnemu delavskemu odboru, ki določa regulacijo mezdne lestvice ne manj od 50 centi na uro, poravnanju sorazmerno bonosa radi življenjske draginje, ter še nekoliko drugih važnih določb v interesih delavstva.

Delegacija je z tem v vezi odločno podčrtala svoje stališče proti vladni politiki s ozirom na kontrolo mezdne lestvice, ker kakor je razvidno, da se hoče vravnotežiti približno delovno mezdno cenam življenjskih potrebščin, proti inflaciji. Delegacija v so glasju kontrole cen in sprečenju inflacije, smatra da spadajo pod enako na dzorstvo sicer večji dohodkov, kakor pa delavski zaslužek. Za to je mišljenja, da je sedaj bonos na račun življenjske draginje, nezadosten. Če se pa hoče zadobiti ravnotežje glede cen in za služka, potrebno je pravično pregledati ekonomski položaj in priložnost v raznih krajih dežele, ter na ta način razvrstiti sorazmerno lestvico. Nikakor pa ne izključno na račun največjega bremena delavcev.

Se večja očitnost v tem oziru se izraža zaslužek delav v raznih tovarnah. Kajti odgovorni krogi hočejo dognati pravičnost v tem oziru na kakvoč njihovega dela, mesto bistveno po potrebi bitju. Vsled tega je skrajni čas, da se vpelja sistem: "Enaka plača na enakem delu". Z tem bi se izognili prvi nepravilnosti in drugi prenikljivi plač, nezadostnih za delavke v tovarnah in drugih delih.

V načrtu je predvidena dopolnitev postoječemu delavskemu zakonu v zaščiti pravice, da se delavci lahko organizirajo v unije po podlagi.

Noranda — Takoj ko je bila razpisana kampanja za nove naročnine in tiskovni sklad za "trikrat mesečno" Edinost, smo tudaj v Norandi pozdravili ta korak upravištva. Podalji se smo na delo in v kratkem času smo zbrali 23 dolarjev za tiskovni sklad lista in eno naročnino. Naša kvota je pa 2 naročnini in 25 dolarjev fonda.

Tukajšnji odsek Zvezjem Podpore Zveze "Bled" je imel redno sejo dne 11. aprila. Po končani seji je brat Jack Modic, spregovoril nekoliko izbornih besed v prid lista Edinosti, ter apeliral na prisotne za podporo, kar so ti tudi drage volje storili.

Vrednost, ki nam jo izraža Edinost, je velika rekel je brat Modic, posebno v današnjih časih, ko so v svetu veliki in strašni dogodki, kakšnim ni primeru v vsej povesti človeštva. To je čas, ki zahteva vztrajnosti — zahteva tudi razumevanja in sporazuma med različnimi skupinami ljudstva, ravno tako med narodi v svetovnem obsegu za sigurnost zmage. V tem pa največje zasluge prinaša dober progresiven in napredek tisk. Za to je naša dolžnost podpirati list Edinost, ki stoji na nesebični, temveč narodni protifašistični

pare v Santiago, obljubila je izdelati 3 milijona parov čevljev za armado Združenih držav.

Republika Chile, se je pred nedavnim pridružila Zedinjenim narodom. Najlepši odgovor so pa dali unijski delavci v prid zmagi nad fašizmom.

njihovi svobodni želji, ravno tako vpoštevanje njihovega predstavnstva za kolektivne pregovore in "closed shop" sistema.

Poleg tega popolno oblast nacionalnemu vojnemu odboru za nadziranje mezdne lestvice, bonosa v industriji, mesto dosedajnega načina, ko so ta vprašanja reševala posamezna podjetja.

Delegacija je s ozirom na stavke in nemir v industriji odgovorila, da odgovornost leži ne na delavcih, temveč odgovornih krogih, ki so prezrli osnovno resničnost, zaščiti delavske interese na pošten in dostojen način. Kako naj objasnimo proti delavsko in proti unijsko gonjo, ako se misli pošteno — ako smo v tem oziru demokratični? Tedaj je skrajni čas zapopasti načelo demokracije, ki ne dopušča kaj takega celo proti političnih stank, toliko pa manj na delavski unijski pokret, ki je pogonska sila v proizvodnji in toliko bolj važen fakeor v vojnem času.

Organiziranje kompanijskih unij, je skoraj neverjeten slučaj v naši "demokraciji". Toliko smo postali "demokratični", da smo dali priložnost industrijskim magnatom, da potom kompanijskih unij, na umeten način delajo ne samo oviro in nemir v industriji, temveč jim je to zaščita poleg že zakona za njihove interese, vpeljano izključno proti delavskim unij in delavskim interesov.

Za kaj takega dobimo redko kje primer. Izkoriščati demokracijo na zvit in vse-rep način — je zloraba njenega pomena. Kolikor prej bomo sprevideli resničnost v tem oziru, odstranili jo in dali pošteno zaščito delavcem, toliko prej smo odstranili nemir in zastoj v industriji.

IZ NORANDE, QUEBEC

Noranda — Takoj ko je bila razpisana kampanja za nove naročnine in tiskovni sklad za "trikrat mesečno" Edinost, smo tudaj v Norandi pozdravili ta korak upravištva. Podalji se smo na delo in v kratkem času smo zbrali 23 dolarjev za tiskovni sklad lista in eno naročnino. Naša kvota je pa 2 naročnini in 25 dolarjev fonda.

Tukajšnji odsek Zvezjem Podpore Zveze "Bled" je imel redno sejo dne 11. aprila. Po končani seji je brat Jack Modic, spregovoril nekoliko izbornih besed v prid lista Edinosti, ter apeliral na prisotne za podporo, kar so ti tudi drage volje storili.

Vrednost, ki nam jo izraža Edinost, je velika rekel je brat Modic, posebno v današnjih časih, ko so v svetu veliki in strašni dogodki, kakšnim ni primeru v vsej povesti človeštva. To je čas, ki zahteva vztrajnosti — zahteva tudi razumevanja in sporazuma med različnimi skupinami ljudstva, ravno tako med narodi v svetovnem obsegu za sigurnost zmage. V tem pa največje zasluge prinaša dober progresiven in napredek tisk. Za to je naša dolžnost podpirati list Edinost, ki stoji na nesebični, temveč narodni protifašistični

pare v Santiago, obljubila je izdelati 3 milijona parov čevljev za armado Združenih držav.

Republika Chile, se je pred nedavnim pridružila Zedinjenim narodom. Najlepši odgovor so pa dali unijski delavci v prid zmagi nad fašizmom.

podlagi.

Res da vsak na eden ali pa drugi način ima svoje potežkoče. Ene so v davkih, druge pa morda v gospodarskih in življenjskih ozirih, toda ako primerjamo naše življenje napram našim bratom in sestram v zaslužjeni domovini, tedaj rojaki in rojakinje, nesmemo čutiti kakoršne koli težkoče v prid podpori dobrim in v našo lastno korist stvarim.

Podpirajmo svoj list z vnmemo in dobro voljo da bomo čimprej imeli tudi tednik!

J. Češič.

NOV ODSEK ZVEZE V GERALDTONU

Geraldton. — Cenjeno uredništvo Edinosti! Sporocam vam da smo prošlo nedeljo dne 2. maja ustanovili tukaj odsek Zveze Kanadskih Slovencev.

V odbor odseka izvoljeni so sledeči:

John Dolinšek, predsednik, Mrs. C. Garbas, podpredsednica, John Vrtin, tajnik, Louis Garbas, blagajnik, Joe Dorenčič in Matt Butala v nadzorni odbor.

Tukaj stanujoči Slovenci, nismo imeli org., katera bi bila v prid nam delavcem. Za to smo ustanovili odsek Zveze, ter hočemo z tem seveda kar bo v naših močeh, prispevati k boljšemu napredku nas, posebno k enotnosti nas Slovanov in drugega naroda v Kanadi.

UDARNICA IZ GERALDTONA

Geraldton. — Cenjeni urednik Edinosti! Prilagam denarno nakaznico v znesku \$117.00, to je, za 21 letnih naročnin \$42 in \$75.00 pa za tiskovni sklad Edinosti na račun naše kvote.

Kar se tiče fonda za tiskovni sklad, to mi vse. Zabavo, ki se je imela vršiti kot je bilo naznanjeno 9 smo morali preložiti za 16. maja, radi tehničnih vzrokov. Ravno tako za naročnine imamo še upanja dobiti nekaj kar vam pošljemo predno bo končana kampanja.

Za dosedajni uspeh se moram seveda zahvaliti bratom Slovincem, Hrvatom in Srbom, ki so mi šli na roko v vseh ozirih. Za to apeliram na vse aktiviste v naselbinah da v tekoči kampanji store kolikor je več mogoče za nove naročnike, kakor tudi za tiskovni sklad.

Zavedati se moramo, da je ravno delavski asopis naš kažipot, ki nas vodi in pravilno pojasnjuje stvari v naši sredini kakor tudi zunaj nas. Pojasnjuje nam od kod pride krivica, kdo jo povzroča in koliko gorja pretrpijo ravno delavci v marsikaterih ozirih.

Nevednost je prokletstvo za delavca. Ta nas vodi v gotov pogin. Nevednost zagovarja fašizem in njemu naklonjeni elementi. Mar ni težka očitnost v tem oziru zaslužjena Evropa, kjer so tudi naši starši nekoč se veselo ponašali z svojo domačijo, svojim gruntom itd. Danes pa tam je le kup strašnih razvalin, pri zadetih z strani fašističnih krivičnikov. V milijardah je materialna škoda, kam pa še a ko računamo na tisoče in tisoče nedolžnih žrtev, ki jih ne moremo nikdar poplačati z denarjem.

To so pač razlogi za nas delavce in delavke, da se organiziramo v svoje delavske, kulturno narodne organizacije, da si gradimo medsebojno zaupanje in bratsko slogo po peti, človeku dostojnega in srečnega življenja. Kdor tega danes ne vidi in ne spozna, je sebič-

než ali pa nevednež.

Nevednost in sebičnost ste dve lastnosti, najbolj prikladni našemu sovražniku proti naših delavskih interesov. Kakor eno tako drugo moramo odstraniti iz naše sredine, podati si delavsko roko v znak bratstva in delavskega spoštovanja po poklicu in po socialnosti, za ohranitev naše moči in naših interesov.

Tako in nič drugače ni dragi bratje in sestre. Ravno za to nam je potreben delavski časopis, ki nas podučuje v današnjih težkih in napornih časih, kje ti je mesto delavcev in delavka

—katera je pravilna pot v lepšo in srečnejšo bodočnost. Vem da vam je dana ravno tako priložnost kot sem jo imela jast, da pomagam delavskemu listu Edinost. Poudarite se tudi vi v vaših naselbinah in vedite da boste z dobro voljo uspešni doseči dober uspeh, ki bi dal podlago da Edinost čimprej izide kot tednik. Gradimo si zaupanje v naši zmognosti. Nihče drugi, kakor sami moramo vztrajati, sami si moramo graditi, olepšati in spopolnjevati svojo medsebojno vez, potom lista. To bomo pa dosegli ako bomo delali aktivno in kooperirali z drugimi delavci, kot so Hrvati in Srbi, ter druge narodnosti, ki nam ne bodo odrekli pomoči, kadar je ta namnjena za dobre in plemenite svrhe. Vse to bo nam pa najboljša pomoč vsem skupaj, da vred z drugimi narodi tukaj v novi domovini tudi Slovenke in Slovenci, gremo sicer po težavni toda veličastveni poti svobodoljubnih narodov sveta, za popolno rešitev in vničenje sovražnika — fašizem.

Za to jast kličem vam prejšnim udarnicam in udarnikov v pokrenitveni kampanji — mi ne smemo prenehati, ampak vztrajno delati in delati za proširitev lista in povečanje naših organizacij. Ta zavest nas naj navdušuje vpricho dejstva, da delamo sami v svojo prid.

Vas vse pozdravlja, Gabriela Garbas.

